

Nr 219.

Av herr **Pettersson** i Dahl **m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 4, med förslag till lag om dyrtidstillägg under budgetåret 1944/45 å folkpensioner, invalidunderstöd och barnbidrag, m. m.*

Enligt det system för dyrtidstillägg åt folkpensionärer, som tillämpats under krisåren till och med utgången av budgetåret 1941/42, utbetalades extra månadsbelopp. Eftersom folkpensionerna, vari ingå tilläggs pensioner, äro dyrortsgraderade, ha dessa extra månadsbelopp blivit olika stora inom olika dyrortsgrupper, och följaktligen ha även dyrtidstilläggen i realiteten blivit dyrortsgraderade. Mot detta system har rests en stark opposition bland landsbygdens folk, därför att erfarenheten visade, att stegringen av levnadskostnaderna, för vilken dyrtidstilläggen skulle utgöra kompensation, skett tämligen likformigt över hela landet.

Från bondeförbundshåll väcktes vid såväl 1941 som 1942 års riksdagar motioner med yrkande om ett mera rättvist system för bestämmande av dyrtidstilläggen åt folkpensionärerna. Det lyckades inte att vinna gehör för dessa önskemål, men i det förslag till dyrtidstillägg åt folkpensionärerna för budgetåret 1942/43, som statsrådet och chefen för socialdepartementet lade fram för 1943 års riksdag och som av denna bifölls, beaktade statsrådet i viss mån den uppfattning, som man från bondeförbundshåll givit uttryck åt. Förslaget innebar nämligen, att dyrtidstilläggen skulle bestå dels av två extra månadsbelopp och dels av två fixa tillägg på vardera 35 kr. Statsrådet och chefen för socialdepartementet hade således gått landsbygdens önskemål om lika stora dyrtidstillägg åt alla folkpensionärer till mötes på halva vägen.

Från bondeförbundshåll vidhöll man emellertid vid detta tillfälle den uppfattningen, att samtliga dyrtidstillägg borde vara fixa. Man ansåg att den kompromiss, som Kungl. Maj:ts förslag innebar, icke kunde godkännas. Visserligen tillmötesgick den landsbygdens önskemål i viss grad men undanröjde dock icke de orättvisor, som den faktiska dyrortsgraderingen av dyrtidstilläggen givit upphov till.

För innevarande budgetår företogs ingen ändring i de principer för bestämmandet av dyrtidstilläggen åt folkpensionärerna, som fastslogos vid 1942 års riksdag. De ha under året utgått med såväl fixa tillägg som extra månadsbelopp. Endast den ändringen vidtogs, att antalet extra månadsbe-

lopp med hänsyn till den stegring av levnadskostnaderna som ägt rum höjdes från två till tre. Från bondeförbundshåll fasthöll man vid behandlingen av denna fråga vid förra årets riksdag den ståndpunkten att samtliga dyrtidstillägg borde vara fixa. Riksdagen biföll emellertid Kungl. Maj:ts förslag oförändrat.

I propositionen nr 4 till årets riksdag med förslag till lag om dyrtidstillägg under budgetåret 1944/45 å folkpensioner, invalidunderstöd och barnbidrag m. m. föreslår Kungl. Maj:t att dessa skola utgå enligt samma grunder som gälla för innevarande budgetår. Det skulle alltså bli två fixa tillägg och tre extra månadsbelopp för folkpensionärer, som även åtnjuta tilläggs-pension.

Det finns enligt vår mening vägande skäl att alltjämt hålla fast vid den ståndpunkt man från bondeförbundshåll intagit till denna fråga. Levnadskostnadsstegringen har under krisen skett tämligen likformigt; det material rörande levnadskostnadernas stegring, som publicerats av socialstyrelsen, ger stöd åt denna uppfattning. Den praktiska erfarenheten ger också vid handen, att skillnaden i levnadskostnader mellan olika orter alltmera håller på att utjämnas. Det finns inte heller någon anledning antaga, att utvecklingen av levnadskostnaderna under det kommande budgetåret skulle komma att gå i riktning mot större olikformighet olika orter emellan.

Med anledning av vad som sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen vid antagande av lag om dyrtidstillägg under budgetåret 1944/45 å folkpensioner, invalidunderstöd och barnbidrag för sin del måtte besluta,

att den, som åtnjuter folkpension, vari ingår tilläggs-pension eller invalidunderstöd, skall erhålla dyrtidstillägg därå för var och en av perioderna juli—september 1944, oktober—november 1944, december 1944—januari 1945, februari—mars 1945 och april—juni 1945 med 35 kronor,

att den, som åtnjuter barnbidrag, skall för budgetåret 1944/45 erhålla dyrtidstillägg därå för var och en av de nämnda perioderna med följande belopp: beträffande barnbidrag för ett barn med 25 kronor, för två barn med 44 kronor, för tre barn med 62 kronor och 50 öre samt för varje barn därutöver ytterligare 12 kronor och 50 öre,

att till kostnaderna för i denna lag avsedda dyrtidstillägg kommuner skola bidra med belopp, motsvarande för ort, tillhörande ortsgrupp I 23,8 procent, för ort tillhörande ortsgrupp II 21,4 procent och för ort, tillhörande ortsgrupp III 21 procent av deras andelar i kostnaderna för under vartdera av åren 1944 och 1945 utanordnade tilläggs-pensioner, invalidunderstöd och barnbidrag samt landsting

med belopp, motsvarande 22,8 procent av deras andelar i kostnaderna för under vartdera av åren 1944 och 1945 ut-
anordnade tilläggs pensioner och invalidunderstöd,

samt att i enlighet härmed författningen måtte erhålla följande lydelse:

Förslag

till

Lag

om dyrtidstillägg under budgetåret 1944/45 å folkpensioner, invalidunderstöd och barnbidrag.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Den, som åtnjuter folkpension, vari ingår tilläggs pension, eller invalidunderstöd eller barnbidrag, skall erhålla dyrtidstillägg därå för var och en av perioderna juli—september 1944, oktober—november 1944, december 1944—januari 1945, februari—mars 1945 och april—juni 1945 med följande belopp nämligen

i fråga om folkpension eller invalidunderstöd	35 kronor
beträffande barnbidrag för ett barn	25 »
» » » två »	44 »
» » » tre »	62 » 50 öre
samt » » » varje barn där- över ytterligare	12 » 50 »

Dyrtidstillägg utgår icke å pension, understöd eller bidrag, som icke uppgår till 12 kronor för år räknat. Dyrtidstillägg å barnbidrag utgår å det barnbidragsbelopp, som belöper å barnet, innan avdrag för inkomst jämlikt 6 § 2 mom. andra stycket lagen om barnbidrag verkställt.

Dyrtidstillägg utbetalas å den tid och i den ordning Konungen bestämmer. Där tillägg förfaller till betalning en gång varje tilläggsperiod och förfallotiden inträffar tidigare än under periodens sista månad, utgår tillägget med oförändrat belopp, även om tilläggs pensionen, invalidunderstödet eller barnbidraget minskas eller upphör att utgå efter den månad, under vilken förfallotiden inträffar. Där tillägg förfaller till betalning flera gånger under samma tilläggsperiod, må tillägget höjas så att detsamma varje gång kan utbetalas jämnt i tiotal ören. Dyrtidstillägg utgår icke, där tilläggs pension, invalidunderstöd eller barnbidrag upphört att utgå, när dyrtidstillägg eljest skulle hava förfallit till betalning.

2 §.

Till kostnaderna för i denna lag avsedda dyrtidstillägg bidraga kommuner med belopp motsvarande för ort tillhörande ortsgrupp I 23,8 procent, för ort tillhörande ortsgrupp II 21,4 procent och för ort tillhörande ortsgrupp III 21 procent av deras andelar i kostnaderna för under vartdera av åren 1944 och 1945 utanordnade tilläggs-pensioner, invalidunderstöd och barnbidrag samt

landsting med belopp motsvarande 22,8 procent av deras andelar i kostnaderna för under vartdera av åren 1944 och 1945 utanordnade tilläggs-pensioner och invalidunderstöd.

Återstående kostnad bestrides av staten.

3 §.

Bestämmelserna i lagarna om folkpensionering och om barnbidrag skola, där ej annat följer av 1 och 2 §§, i tillämpliga delar äga motsvarande giltighet beträffande dyrtidstillägg som avses i denna lag; dock äger Konungen uppdraga åt pensionsstyrelsen eller med avseende å fall, som beröra även postverket, åt pensionsstyrelsen och generalpoststyrelsen gemensamt att meddela de närmare föreskrifter, som, utöver vad denna lag innehåller, finnas erforderliga för lagens tillämpning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1944.

Stockholm den 21 januari 1944.

Anders Pettersson
i Dahl.

Arvid Jonsson.

K. E. Hansson,
Skediga.

Aron Gustafsson
i Lekåsa.

E. Pettersson,
Ersbacken.

Ivar Johansson
i Mysinge.

Emil Gustafson.

Victor J. Mattsson.

K. A. Ryberg.

Th. Gardell.

J. V. Pettersson
i Norregård.

I. Pettersson
i Rosta.

C. O. Carlsson
i Bakeröd.

Per Persson,
Norrby.

Sam. B. Norup.
